

เทศน์อธรรมราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๑

ตามร่องรอยศาสตรา

ที่ข้างล่างไม่มีที่อยู่ บนศาลาไม่มีที่อยู่ ก็มีว่างแต่บนหลังคาเท่านั้น วัดนี้ตั้งแต่สร้างวัดมายังไม่เคยต้อนรับคนบนหลังคา คราวนี้น่ากลัวเหลือเกิน เมื่อไม่มีที่ไปจริง ๆ ก็ต้องให้ขึ้นบนหลังคา เราเปิดให้หมด ถ้าขึ้นบนหลังคาได้เราเสียสละให้หมดเลย ตอนเข้าก็เท่านี้แล้ว เพียงเท่านี้ก็ดูซิแหน่งหมดเลย นี่แสดงให้เห็นน้ำใจของพี่น้องชาวไทยเรา ว่ามีความรักชาติและความสามัคคีซึ่งกันและกันขนาดไหน ก็เห็นได้ชัดเจนอย่างนี้

ความสามัคคี ความให้อภัยกัน ความไม่ถือศีลถือสากัน ความเฉลี่ยเพื่อแผ่กัน ความเห็นอกเห็นใจกัน นี้เป็นพลังอันสำคัญที่จะรวบรวมพลังของคนทั้งชาติเข้าสู่ความเป็นหนึ่งใจเดียวกัน นี่ล่ะความสามัคคี ดังพระพุทธเจ้าท่านทรงแสดงไว้ว่า สมคุคาน ต Wolfe สุโข ความสามัคคีแห่งคนทั้งหลายรวมกันแล้ว ย่อมเป็นพลังอันสำคัญที่จะกำจัดสิ่งเลวร้ายทั้งหลายออกໄได้ มีความปึกแผ่นแน่นหนามั่นคงเป็นหลักเกณฑ์ของกลุ่มนั้น ๆ นี่หมายถึงความสามัคคี สามัคคีในกลุ่มใด กลุ่มนั้นแน่นหนามั่นคง ความแตกแยกสามัคคีตรงจุดไหน จุดนั้นเป็นความแตกร้าวเป็นฟืนเป็นไฟเผาไหม้กันไปไม่มีประมาณ ความสามัคคีจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด

เฉพาะชาติไทยของเรานี้เป็นชาติแห่งชาวพุทธ พระพุทธเจ้าไม่ได้ถือศีลถือสาถือสูงถือต่ำ ถือชาติชนวนรณะ ยิ่งกว่าความให้ต่างคนต่างเชื่อบุญเชื่อกรรมของตนแต่ละราย ๆ นี่เป็นหลักที่อยู่ด้วยกันเป็นผ้าสุก ไม่ดูถูกเหยียดหยามกัน เพราะต่างคนต่างมีกรรมเป็นของตน มีมากมีน้อยจำกัดต้องเสวยกรรมของตนตามตามน้อยนั้น แล้วก็เห็นใจกัน เพราะสัตว์โลกทั้งหลายนี้เกิดมาต่างคนต่างเสวยกรรมด้วยกัน ตามวาระแห่งกรรม

เช่นอย่างเรามาก็เป็นมนุษย์นี้ นี้เป็นวาระหนึ่งแห่งการเสวยกรรมของเราที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วมีความสูงต่ำตามนิสัยวานาของแต่ละราย ๆ นั้น ก็เป็นวิบากแห่งกรรมตีของผู้นั้น ๆ แทรกกันไปตามนั้น ผู้มีกรรมชั่วก็ลงไปตามนั้น ต้องมาเสวยกรรมตามวิบากแห่งกรรมของตนเอง นี่ล่ะพระพุทธเจ้าท่านสอนรวมแล้วให้ลงในคำว่า สพุเพ สตุตา อันว่าสัตว์ทั้งหลายซึ่งเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งล้าน และไม่ให้จองกรรมจองเรว อเวรา โหนตุ ไม่ให้จองกรรมจองเรวซึ่งกันและกัน อพ ยาปชุณา โหนตุ ไม่อิจฉาบังเบียดซึ่งกันและกัน ไม่จองกรรมจองเรวและไม่เบียดเบียนไม่ทำลายกัน อนิมา โหนตุ จนกระทั้ง สุขี อตุtan ปริหرنตุ ให้สัตว์ทั้งหลายให้ต่างคนต่างมีความสุขโดยทั่วหน้ากัน

นี่ล่ะความที่ว่าต่างคนต่างมีกรรมด้วยกัน ย่อมเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ว่า วาระนี้ใครอยู่ในจุดใด ๆ วาระใด ก็จำต้องยอมเสวยกรรมไปตามอำนาจแห่งวิบากดีช้า ของตนเอง แล้วต่างคนต่างสั่งสมคุณงามความดี ต่างคนต่างเห็นใจกัน ด้วยอำนาจแห่ง ความมีกรรมเหมือนกัน แล้วต่างคนต่างให้อภัย ต่างคนต่างเสียสละ ต่างคนต่างช่วยเหลือกัน นี่เป็นลูกคิษย์แห่งชาวพุทธ

อย่างประเทศไทยของเราเป็นประเทศแห่งชาวพุทธ อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นชาวพุทธทั้งนั้น ชาวพุทธจึงเป็นความสนิทสนมกลมกลืนกันได้ทุกแห่ง ทุกหนทั่วประเทศไทยของเรา ตลอดถึงเมืองนอก พุทธไปที่ไหนกระจายความร่มเย็น เป็นสุข ความเห็นอกเห็นใจ ความสนิทสนมกันไปถึงนั้น ๆ เพราะพระพุทธเจ้าทรงพระเมตตาเป็นน้ำใจที่กว้างขวางต่อสัตว์โลกมาก ผู้ที่มีพุทธะภัยในใจลือศาสนาพุทธ ย่อม เป็นผู้มีเมตตาต่อกัน มีจิตใจอันกว้างขวางไม่คับแคบตืบตันต่อกัน ไม่เห็นแก่ได้ ไม่เห็นแก่โลก ไม่คดไม่โกรงไม่ริดไม่ໄกซึ่งกันและกัน ไม่หาช่องทางที่จะเบียดเบียนกันใน ช่องต่าง ๆ มีแต่การให้อภัยกันเสมอ นี่เรียกว่าชาวพุทธ

ไปที่ไหนไว้ใจกันได้ แม้จะอยู่ต่างแห่งต่างหนตำบลหมู่บ้านก็ตาม น้ำใจเป็นอันเดียวกันแล้วสนิทกันได้อย่างรวดเร็ว ผิดกับคนที่ไม่มีธรรม แม้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ก็แตกกันได้คนไม่มีธรรม ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่นอย่างครอบครัวของเราผัวเมียของเรา นี้ อยู่ด้วยกันเป็นสุขร่มเย็น ฝากรเป็นฝากรตาย ด้วยความจริงกักดี ชื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ฝากชีวิตจิตใจไว้ต่อกันนี้เรียกว่าธรรม ต่างคนต่างมีน้ำใจอย่างเดียวกันแล้ว ผัวเมียอยู่ กันเป็นสุข เป็นประหนึ่งว่าวิယยะเดียวกัน

ถ้าจอมารคือกิเลสตัณหาแทรกเข้าไปตรงนั้นเสีย ทำให้แบ่งปันจิตใจไปในแต่ ต่าง ๆ นั้นแล้วคือแบ่งใจออกไปหาฟืนหาไฟกว้านเข้ามาเผาไหม้ครอบครัวเหย้ายเรือน แม่ที่สุดสามีภรรยาอย่างน้อยทะเลกัน มากกว่านั้นแตกจากกันได้ นี่คือจอมาร เรียกว่ากิเลสмар มันเข้าแทรกศีลธรรม ทำลายศีลธรรม ให้ครอบครัวที่กลมกลืนกันนั้นแตกแยกกันได้ นี่เรียกว่ามาร นี่ล่ะเรื่องมารแทรกเข้าตรงไหนทำลายตรงนั้น

ศาสนายอยู่ที่ในหัวใจของใครเย็นไปหมด แม้แต่เด็กก็น่ารัก ผู้ใหญ่ก็น่าเคารพ บูชา เป็นเพื่อนเป็นมิตรเป็นสายก็มีความเคราะพรักชิงกันและกัน สรະเป็นสละสายแก่ กันได้ ความมีธรรมเป็นอย่างนั้น ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เสมอกันไป หมด

พวกเราทั้งหลายเวลาที่กำลังจำเป็นอย่างยิ่งในชาติไทยของเรา ชี้่งกำลังฟื้นฟู จะ ให้ขึ้นสู่สุภาพที่พอเป็นไปได้ อย่างน้อยพอให้ทรงตัวได้ มากกว่านั้นก็มีความส่ง่างาม ด้วยความสมบูรณ์พูนผล สิ่งที่กล่าวมาทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความรักชาติ ความสามัคคี

ความเสียสละของเรา ต่างคนต่างเสียสละ ต้องเห็นว่าเราทุกคนนี้เป็นคนไทยด้วยกัน จะอยู่แห่งหนึ่งบนโลกได้ก็ตาม คือคนไทยด้วยกันทั้งนั้น ความจำเป็นมีมากน้อยจะต้องกระเทือนกันทั่วประเทศไทยของคนไทยทุกคน ๆ เมื่อเป็นเช่นนั้นต้องต่างคนต่างดันรุนชวนขยายเพื่อการช่วยเหลือ เพื่อการซ้อมแซมบำรุงสิ่งที่บกพร่องในชาติไทยของเรา ให้มีความสมบูรณ์พูนผลขึ้นมา เราจะอยู่ด้วยกันเป็นผ้าสุกทั้งชาติไทยของเราแน่แหลก

ถ้าหากว่าบกพร่องก็กระเทือนกันไปหมดเลย ไม่มีใครว่าดีล่ะ เราอยู่ท่ามกลางกองเพลิงดีที่ไหน ไฟรอบข้าง เราอยู่คนเดียวเสียสุขไม่มี เป็นไปไม่ได้ ต้องร้อนเหมือนกับไฟทั้งหลายกับคนที่เขาร้อนนั้นแล เพระฉะนั้นจึงต่างคนต่างสร้างความร่มเย็นขึ้นมา ด้วยความพร้อมเพรียงสามัคคี ด้วยความเลี่ยสละ เข้าเป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็นหลักฐานบ้านเมืองที่แน่นหนามั่นคง เราจะอยู่ผ้าสุกสายทั่วหน้ากันหมด

ขอให้พื่น้องทั้งหลายยึดหลักนี้ไว้ ให้ต่างคนต่างเสียสละ อย่าเห็นแต่เพียงว่าเงินในกระเปาเรานี้มีคุณค่ายิ่งกว่าชาติ ชาติมีคุณค่ามากที่สุดเต็มแผ่นดินไทยของเรา เราเป็นชาติไทย คุณค่าของชาติไทยเราเต็มประเทศ เงินในกระเปาของเรานี้ไม่มีคุณค่าเพียงอยู่ในกำมือเท่านั้นมีคุณค่าอะไร เมื่อเราเสียสละออกไปเพื่อชาติไทยของเรา ชาติไทยของเราส่ง่ามไปหมดทั่วประเทศ เพระฉะนั้นจึงต่างคนต่างแบ่งสันปันส่วน เสียสละซึ่งกันและกัน แล้วออกเพื่อหันหลักให้ญี่ปุ่นของเราคือชาติไทยให้มีความแน่นหนามั่นคง

หลวงตาเองซึ่งเป็นผู้นำของพื่น้องทั้งหลายก็เป็นที่ร่วมใจ เพื่อร่วมเข้าเป็นหลักเกณฑ์อันใหญ่หลวง อันแน่นหนามั่นคงนั้นเอง ไม่ใช่เพื่ออะไร การพูดกับพื่น้องทั้งหลายเกี่ยวกับการเสียสละ ไม่ได้พูดเพื่อหลวงตาบัว เรายุดเพื่อชาติ สมเราเป็นผู้นำของพื่น้องทั้งหลายในการบริจาคสมบัติเงินทองข้าวของให้เข้าสู่จุดแห่งความปลอดภัย และจะมีความแน่นหนามั่นคงขึ้นภายใต้ประเทศไทยของเรา พื่น้องชาวไทยทั้งหลายก็อยู่เป็นสุข

ถึงจะทุกข์เป็นธรรมด้า เกิดมาในโลกนี้ย่อมมีสุขมีทุกข์เจือปนกันไป แต่หลักใหญ่ของเราคือชาติของเรามีความแน่นหนามั่นคง เราอยู่ได้ทั้งนั้น เราชูกหัวนอนได้ร่มไม้ก็ได้ รับประทานข้าวกับน้ำปลา ก็ได้ บางทีรับประทานข้าวเปล่า ๆ เรายังได้ เพราะเราตั้งความหวังไว้ ออกจากข้าวเปล่า ๆ นี้แล้วเราจะได้รับประทานน้ำปลาหรือจะได้รับประทานสิ่งใดก็ว่านั้นก็ได้ เรา มีความหวัง เพราะชาติไทยของเราเป็นพื้นฐานรับรองไว้แล้ว แห่งความร่มเย็น

ถ้าหากว่าชาติไทยของเราเนี้ยล้มเหลวไปเสีย จมไปเสีย เราอยู่กับใคร คนไม่มีพ่อแม่ คนไม่มีหลักมีฐาน คนไม่มีหลักมีเกณฑ์ คนเหลวไหล คนโลเล คนหลักลอย เมื่อ

เป็นอย่างนั้นแล้วเหลือไฟลั่งประเทศไทย ถ้าต่างคนต่างมีหลักมีเกณฑ์ มีพ่อนมีแม่ มีรากมีฐานเป็นที่อยู่แล้ว อยู่ที่ไหนอยู่ได้ทั้งนั้น ร่มไม้ชายคาที่ไหนเรารอยู่ได้ ขอให้ชาติไทยของเรา มีความแน่นหนามั่นคง นี้จะเป็นชาติไทยจะแน่นหนามั่นคง ต้องออกจากความเสียสละของเรางเพื่อชาติตัวยกันทุกคน ๆ

ที่หลวงตาเป็นผู้นำพาทั้งหลายก็เพื่อจะเลี้ยงทุกสิ่งทุกอย่างจากน้ำใจของพ่อ น้องทั้งหลาย เพื่อบำรุงรักษาชาติไทยของเราให้มีความแน่นหนามั่นคง แล้วเราจะได้ชูกหัวนอนอย่างสบาย ๆ แม้เราจะเป็นทุกข์ก็ตาม เราจะมีหลักแหล่งเป็นที่อยู่ที่อาศัยก็ยังดี

วันนี้ก็จะเริ่มมีพิธีขึ้นมา สถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้จะเต็มไปหมด ประชาชนของเราที่จะมาช่วยชาติ คราวนี้ต่างคนต่างออกมากจากทุกทิศทุกทางมาเสียสละเป็นระยะ ๆ เมื่อไอนกับเรารับประทานเป็นคำ ๆ เข้าไป เป็นช้อน ๆ เข้าไป ทีละช้อน ๆ ทีละคำสองคำ หนุนเข้าไปจนกระซิบอีกแล้วก็พอเอง นี่ก็เมื่อไอนกัน รามาช่วยชาติไทยของเราแต่ละครั้ง ๆ เท่ากับเรารับประทานแต่ละช้อน ๆ เข้าไปเรื่อย ๆ เอ้า คราวนี้แล้วคราวนั้น ๆ ช่วยกันไป จนกระซิบเมืองไทยของเรา มีความเพียงพอแล้วเรา ก็อยู่เป็นสุขทั่วหน้ากัน

เวลาที่เป็นเวลาที่ขาดแคลน เมื่อเมืองไทยขาดแคลนเราทุกคนขาดแคลนด้วยกัน ทั้งนั้น จึงต้องต่างคนต่างช่วยกันเต็มกำลังความสามารถของเราทุกคน ๆ เอ้า ช่วยกันเป็นระยะ ๆ หลวงตา ก็จะกำหนดให้เป็นระยะ ๆ เพื่อชาติของเราไม่ใช่เพื่ออะไรเพื่อชาติของเรา เพื่อเราแต่ละคน ๆ ไม่ใช่เพื่อผู้หนึ่งผู้ใด เพื่อเราทุกคน ๆ รวมแล้ว เพื่อชาติของเรา เราจึงต้องตั้งเป็นระยะ ๆ เอ้าไว ระยะนี้ เช่นวันนี้ก็มีระยะหนึ่ง ที่จะชวนช่วยหาสมบัติเข้ามาหนุนชาติของเรา ต่อจากนั้นไปก็เป็นอีกระยะเป็นระยะ ๆ ตามช่องว่างที่เหมาะสม แล้วหัวหน้าจะพานำพาดำเนิน เป็นอย่างนี้ตลอดไปทั่วประเทศไทย ของเรานี้

อย่างไรเมืองไทยของเราต้องขึ้นได้ไม่ส่งสัย หลวงตาแน่ใจ เพราะเชื่อพื่นของชาวยไทยของเราว่า เป็นชาวพุทธ เป็นนักเสียสละ ต้องเป็นไปได้ จึงตัดสินใจ岀อกมาเป็นผู้นำ พื่นของทั้งหลาย ด้วยเมื่อไอนหนึ่งว่า สลัชชีวิตไปเลย เอาให้เมืองไทยขึ้นได้ ถ้าเมืองไทยขึ้นไม่ได้หัวหลวงตาบัวนี้ขาดไปเสียอย่างไม่มีความหมาย ไม่ได้เสียดายเท่าชาติไทยของเรา ยังต้องอยู่นั่น คอดขาดเพื่อชาติเราขาดได้ ขาดด้วยความเมตตาลงสารชาตินั้นเองไม่ใช่ขาดเพื่ออะไร

สิงห์สิงห์ ได้เรามาดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีอะไรกังวลแล้ว ในสาม aden โลกธาตุนี้เราพูดตรง ๆ ว่าเราปล่อยวางหมดแล้วไม่มีสิ่งใดเหลือ สิงห์ที่เหลือที่เป็นเครื่องพัวพันให้เป็นห่วงเป็นใยนี้ก็คือพื่นของชาวไทยของเรา ซึ่งเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน

เวลา呢ีกำลังได้รับความทุกข์ความลำบาก จำเป็นจะต้องช่วยเหลือกัน เราจึงช่วยหาทางออกและโดยเป็นผู้นำของพื่นอองทั้งหลาย เพราะฉะนั้นจึงขอให้ต่างคนต่างดำเนิน

ผู้นำเป็นสำคัญมากไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย ไม่ใช่พูดโวๆ แต่ความเป็นผู้นำในครอบครัวก็มีผู้นำ พ่อแม่เป็นผู้นำของลูกเต้าห่านเห伦ของสกุลนั้น ๆ โรงรำโรงเรียนก็มีผู้นำ นอกจากนั้นยังมีผู้อำนวยการโรงเรียนอีก ครูเป็นผู้นำของนักเรียน แล้วยังมีผู้อำนวยการของโรงเรียนนั้นอีกเป็นขึ้น ๆ เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน เป็นต่ำบล นี้ล้วนแล้วตั้งแต่ผู้นำ ๆ ผู้นำเป็นของสำคัญ ผู้นำต้องได้คัดเลือกก่อนจะมาเป็นผู้นำแต่ละคน เป็นคนประเภทใด ควรเป็นผู้นำได้ขนาดไหน จนกระทั่งถึงเป็นผู้ใหญ่ ใหญ่สุด ต้องได้รับคัดเลือกกันทั้งนั้น

อันนี้ก่อนที่จะมาเป็นผู้นำของพื่นอองทั้งหลายนี้ เราไม่ให้มีครัดเลือกเราและเราคัดเลือกโดยลำพังเราเองก่อน คัดเลือกหาซ่องหาทาง หาผู้ใด หาหน่วยใด ที่จะมานำชาติ พื่นอองของเราซึ่งกำลังจำเป็นอยู่เวลานี้ให้ขึ้นจากหล่มลึกได้ หาซ่องไหน ๆ เต็มความสามารถก็ไม่จุใจ ๆ ไม่เหมาะสมในหัวใจของเราเอง ปลงใจลงไม่ได้ สุดท้ายก็วนเข้ามาหาตัวเอง นี่แหละเรื่องที่จะเป็นผู้นำของพื่นอองทั้งหลาย

เมื่อก้าวเข้ามาหาตัวเอง วินิจฉัยตัวเอง ว่าสมควรเป็นผู้นำตัวเองและเป็นผู้นำใครได้บ้างหรือไม่ มาพิจารณาดูตัวเองก็ภูมิใจทุกสิ่งทุกอย่าง ตลอดศีลธรรมทุกด้านทุกทาง สั่งสมมาตั้งแต่วันบวชจนกระทั่งป่านนี้ เป็นที่พอใจ ถ้าเป็นน้ำก็เต็มแก้วแล้วไม่มีที่ต้องติ เอ้า ถ้าอย่างนั้นสมควรจะเป็นผู้นำได้ไหม ตัวเองเรสมควรแล้วแน่ใจแล้ว จึงได้มาประกาศเป็นผู้นำของพื่นอองทั้งหลายดังที่ปรากฏตัวเวลานี้

จึงขอให้พื่นอองทั้งหลายได้พินิจพิจารณาด้วยดีว่า เป็นที่ควรเชือดือได้หรือไม่ผู้นำของพื่นอองทั้งหลาย เราเชื่อเราแล้วเราถึงได้ออกมาเป็นผู้นำ พื้นฐานแห่งความเชื่อเราก็คือเราเป็นนักเสียสละอยู่แล้ว เราเสียสละมาตั้งแต่มาตั้งวัด นี่แหละ-era รากฐานสำคัญ ตั้งแต่มาตั้งวัดป้าบ้านตาดที่แรก จนปัจจัยไทยทานได้มากกันน้อยเราเสียสละตลอดเลย ไม่มีเก็บอะไรทั้งนั้นในวัดนี้ เสียสละตั้งแต่คนทุกชั้นจน สถานสงเคราะห์ โรงรำโรงเรียน โรงพยาบาล สถานที่ราชการต่าง ๆ ตรงไหนบกพร่องต้องการความช่วยเหลือเราช่วยเรียกว่าทั่วประเทศไทย ทุกภาคเราช่วยทั้งนั้นไม่ใช่ภาคหนึ่งภาคเดียว เรียกว่าทั่วประเทศไทย

ทางไหนมีความจำเป็น ใกล้ไกลไม่สำคัญ สำคัญที่ความจำเป็น เราช่วยทั้งหมด เพราะฉะนั้นเราจึงได้ช่วยทั่วประเทศไทย เมื่อสรุปความลงแล้วว่า เราเป็นนักเสียสละ คือไม่มีอะไรติดเนื้อติดตัวตลอดมาจนกระทั่งป่านนี้ จนกระทั่งมาเป็นผู้นำของพื่นอองทั้ง

หลาย เพราะความเชื่อตัวเองว่าเราเป็นนักเลี้ยงสัตว์ ไม่มีลีบอะไรทั้งนั้น จึงได้มายืนผู้นำ ขอให้พี่น้องทั้งหลายเป็นนักเลี้ยงสัตว์ตามกำลังความสามารถของตน

ผู้นำของพี่น้องทั้งหลายนี้ประกาศตนออกมารแล้วให้เต้นชดอย่างนี้แล คือเป็นผู้นำ เป็นผู้เลี้ยงสัตว์ มาตั้งแต่เดิม ไม่เคยเก็บอะไรทั้งนั้นจึงเชื่อตัวเอง แล้วก็มาเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลายให้เดินตามทางนี้ พระพุทธเจ้าท่านเป็นนักเลี้ยงสัตว์ชั้นเอก อันดับลงมากก็พระสาวกอรหันต์ของท่านเป็นนักเลี้ยงสัตว์ ด้วยความเมตตาต่อโลกสงสาร เราที่เป็นลูกศิษย์ตถาคตก็ต้องดำเนินตามร่องรอยของศาสดาและสรณะของพากเรา จึงเป็นผู้เลี้ยงสัตว์ตลอดมา แล้วก็มาเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลาย แนวใจว่าจะเป็นไปได้ในชาติไทยของเรา ถ้าต่างคนต่างดำเนินตามเรื่องของผู้นำ ที่นำธรรมของพระพุทธเจ้ามาเป็นทางดำเนิน คิดว่าบ้านเมืองไทยของเราจะเป็นไปได้โดยไม่สงสัย

จึงขอให้ทุก ๆ ท่านตั้งอกตึ้งใจเลี้ยงสัตว์ เราย่าเลี้ยดาย เงินทองข้าวของเรามีมากมีน้อย เอ้า แบ่งสันปันส่วนออกไปเพื่อชาติบ้านเมืองของเรา ชาติเป็นของสำคัญมาก มีคุณค่ามาก ชีวิตจิตใจของคนไทยทั้งชาตินี้อยู่ได้ด้วยชาติ ถ้าขาดชาติแล้วจะหมดไม่มีอะไรมีความหมาย เล่าวะนานี่เราสร้างความหมาย เราสร้างความดี สร้างความศักดิ์ศรีดีงามให้ขึ้นสู่ประเทศไทยของเราให้สมบูรณ์พูนผล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราทุกท่านจะต่างคนต่างเลี้ยงสัตว์ให้ทั่วหน้ากัน และเราจะได้เห็นเมืองไทยเราง่งขึ้นมาขึ้นไปโดยลำดับ ด้วยความเสียสละของเรา ไม่ใช่ด้วยความตระหนักรู้เท่านั้น

ความตระหนักรู้เท่านั้นจะไปไหนคับแคบตืบตัน ควบกับใครไม่ได้ เป็นพระก็เพื่อนฝูงไม่มี เป็นพรา瓦สก์เพื่อนฝูงไม่มี เพาะความเสียสละไม่มี มีแต่ความคับแคบตืบตัน ไปที่ไหนมีแต่จะกินเข่าเท่านั้น หาแต่กินตับเข่าตับเราไม่สนใจ หาเอามาพอกพูนตับเรา หาเอาตับคนอื่นมา ใครก็มีตับใครก็รักสงวนตับ ใจจะอยากคบค้าสมาคม เดียวตับหมดไม่มีเหลือ นี่ละโทษแห่งความตระหนักรู้เท่านั้น

คุณค่าแห่งความเสียสละ ไปที่ไหนไปได้หมด เป็นก็เป็น ตายก็ตาย นักเลี้ยงสัตว์มีอยู่ในทัวใจแล้วไม่ออดตายคนเรา อำนาจแห่งความเสียสละนี้มีคุณค่าสูงมาก

เอละวันนี้พูดเพียงเท่านี้